

Agrorezort sprísni zákon o neprimeraných podmienkach v obchodných vzťahoch

Nová právna úprava prinesie elimináciu skrytých poplatkov, skrátenie lehoty splatnosti faktúr, možnosť predkladania anonymných podnetov, ale aj lepšiu kontrolu či prísnejšie sankcie.

„Neprimerané podmienky v obchodných vzťahoch sú dôsledkom zneužívania ekonomickej sily jedného z účastníkov obchodného vzťahu, väčšinou na úkor dodávateľa. Prejavujú sa najmä formou rôznych peňažných alebo nepeňažných plnení dodávateľa nad rámec dohodnutej kúpnej ceny. Je to napríklad zľava z kúpnej ceny, skryté poplatky za marketing, jednostranne nevyvážené zmluvné vzťahy alebo platby za zaradenie do registra dodávateľov. Chceme tomu zabrániť a vytvoriť férovejšie podmienky pre dodávateľov potravín, ktorí sú neraz obrazne povedané vykošťovaní,“ uviedla Gabriela Matečná, vicepremiérka a ministerka pôdohospodárstva a rozvoja vidieka (nom. SNS).

Podľa ministerky zneužívanie silnejšej pozície v obchodnom vzťahu má negatívny vplyv na poľnohospodárstvo, potravinárstvo a ohrozuje aj potravinovú suverenitu Slovenska. Pocíť to môžu aj spotrebitelia, keďže dosť často prichádza k diskriminácii domácich dodávateľov. Tlak na znižovanie nákupných cien zase výrobcov tlačí k znižovaniu kvality potravín. *„Obchodné vzťahy sú výrazne deformované aj tzv. faktorom strachu, ktorý spôsobuje, že strana so slabšou vyjednávacou pozíciou neuplatní v plnej miere svoje práva. Z obavy pred ohrozením obchodných vzťahov radšej dodávateľ pristúpi na často jednostranne nevýhodné podmienky.“*

„Chceme zabrániť tomu, aby sa na obchode priživovali tretie firmy. Aktuálne platný zákon je zastaraný a nevie riešiť množstvo kreatívnych nápadov, ktoré v potravinovom obchode vznikajú. V praxi stačí, že odberateľ len formálne službu pomenuje iným názvom a už nič neporušil. Napríklad zákon zakazuje spoplatnenie spotrebiteľského prieskumu, ale ak ho obchodník nazve počítačové spracovanie údajov, to už žiaľ sankcionovať nemôžeme,“ vysvetľuje Milan Lapšanský, generálny riaditeľ sekcie potravinárstva a obchodu MPRV SR. Navrhovaná právna úprava rozširuje výpočet

skutkových podstat a zavádza tiež tzv. generálnu klauzulu, ktorej porušenie bude sankcionovateľné.

Zákon skracuje splatnosti faktúr pre dodávateľov potravín zo 45 dní na 30 dní a pri vybraných potravinách, najmä pekárenských výrobkoch, dokonca na 15 dní. Cieľom je zvýšenie likvidity a zlepšenie cashflow dodávateľov potravín. „Neraz dochádza k situáciám, že obchodník predá tovar za deň a faktúru dodávateľovi zaplatí až 45. deň, čo nepovažujeme za férové a správne,“ objasňuje M. Lapšanský.

Po novom bude možné predkladať podnety na neprimerané obchodné podmienky už aj anonymne. V súčasnosti totiž subjekt, ktorý je protiprávnym konaním poškodený, nie je vo väčšine prípadov ochotný toto konanie ministerstvu oznámiť a dodať k nemu podklady. Je totiž často na porušiteľovi ekonomicky závislý. Kým doterajšia právna úprava postihuje len dohodnutie nekalých obchodných praktík, po novom už budú postihnutelné všetky štádia konania porušiteľa, teda požadovanie, dohodnutie aj uplatnenie.

Zákon o neprimeraných podmienkach v obchodných vzťahoch zefektívňuje proces kontroly a sprísňuje sankcie. Nové hranice poriadkových pokút budú pre fyzické osoby nepodnikateľov 3.000 EUR, pre fyzické osoby podnikateľov 10.000 EUR a pre právnické osoby 100.000 EUR. V súčasnosti je výška poriadkovej pokuty 650 EUR a kumulatívne maximálne 6.500 EUR, pričom v mnohých prípadoch ide o subjekty s obratom v stovkách miliónov eur. Doteraz stačilo, aby kontrolovaný odmietol akúkoľvek súčinnosť, nepredložil žiadne dokumenty a mohol dostať pokutu 650 EUR a v prípade opakovaného porušenia maximálne 6.500 EUR. Nová právna úprava umožní ukladať poriadkové pokuty až do výšky 100.000 EUR aj opakovane, čo by malo byť dostatočne motivujúce na súčinnosť.

Novinkou zákona bude možnosť pre odberateľov a dodávateľov za účasti ministerstva riešiť svoje problémy, ktoré v obchodných vzťahoch vznikajú. Mechanizmus mediácie by mal byť využívaný najmä na prekonávanie tzv. potravinových kríz.

Téma nekalých obchodných praktík rezonuje nielen na Slovensku aj v celej Európskej únii. Z uskutočnených analýz a prieskumov vyplynulo, že nekalé obchodné praktiky sa v potravinovom dodávateľskom reťazci vyskytujú často. Väčšina členských štátov EÚ ich existenciu a uplatňovanie v obchodných vzťahoch vyhodnotila ako riziko pre riadne fungovanie potravinového dodávateľského reťazca. S cieľom ich eliminácie štáty EÚ zaviedli alebo plánujú zaviesť legislatívnu reguláciu. Problematika nekalých obchodných praktík ako súčasť komplexnej problematiky posilnenia postavenia poľnohospodárov v potravinovom dodávateľskom reťazci, bola jednou z priorit slovenského predsedníctva v Rade EÚ. K potrebe riešiť problematiku nekalých obchodných praktík prijatím opatrení na celoeurópskej úrovni sa prihlásili všetky členské štáty EÚ.

STANOVISKO SLOVENSKEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ A POTRAVINÁRSKEJ KOMORY

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora /SPPK/ víta legislatívnu úpravu zákona č. 362/2012 Z.z. o neprimeraných podmienkach v obchodných vzťahoch.

SPPK už od októbra 2016 spolupracovala s Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a ostatnými organizáciami zastupujúcimi agropotravinársky sektor pri príprave návrhu novely predmetného zákona. V predbežnom pripomienkovom konaní spustenom v lete 2017 bolo zo strany SPPK zaslaných na MPRV SR 65 zásadných pripomienok.

"Z hľadiska pripravovaných zmien a ich uplatnenia v praxi bude veľmi dôležité, aby novela zákona bola v praxi 100% vykonateľná a kontrolovateľná. Nepoznáme síce najaktuálnejšiu verziu novely zákona. Je však žiaduce, aby sa pripravila v takej podobe, aby slovenskí dodávatelia potravín do obchodných reťazcov dodávali svoj tovar konečne so vztýčenou hlavou. V zákone je dôležité zdefinovať neprimerané podmienky tak, aby kontrolný orgán mohol stanoviť, že dané konanie v obchodnom vzťahu neprimeranou podmienkou je, aj keď nie je presne pomenované v legislatíve", uviedol podpredseda SPPK Dušan Janíček v reakcii na pripravovanú novelu zákona.

Slovenskí poľnohospodári a potravinári odmietajú, aby naďalej ťahali v rámci obchodno-dodávateľských vzťahov za kratší koniec a aby veľké obchodné systémy zneužívali ich ekonomickú silu. Medzi najviac kritizované nekalé obchodné praktiky patrí najmä dĺžka splatnosti faktúr alebo platenie rôznych poplatkov za zalistovanie či konanie narodeninových osláv obchodných reťazcov pôsobiacich na území Slovenska.